

Ebola

Afgelopen maand was er een grote geldinzamelingsactie voor de bestrijding van ebola. Het woord 'ebola' komt oorspronkelijk uit het Lingala, waar het geen klemtoon heeft. Het Duits legt de klemtoon op de eerste lettergreep, het Nederlands op de tweede en het Frans op derde.

1. *Waarom ligt de klemtoon in het Frans op de derde lettergreep?*
  - a. Het Frans legt de klemtoon altijd op de derde lettergreep.
  - b. Het Frans legt de klemtoon altijd op de laatste lettergreep.
  - c. Het Frans legt de nadruk op 'la', om te benadrukken dat het ver weg is.
  - d. Het Frans wil afwijken van het Engels, waar de klemtoon op de eerste of tweede lettergreep ligt.

Nietes!

Begin november verscheen er een TedTalk over de taal van leugenaars. Onderzoekers hebben het taalgebruik van leugenaars vergeleken met dat van mensen die de waarheid spraken. Zo vonden ze vier aanwijzingen die op een leugenaar zouden kunnen duiden.

2. *Wat is GEEN taalkundige aanwijzing voor een leugen?*
  - a. 'Je' of 'men' in plaats van 'ik'.
  - b. Meer taalfouten.
  - c. Omslachtig taalgebruik.
  - d. Veel negatieve woorden.

Rijm

Het zal niemand zijn ontgaan: Sinterklaas was in het land. Heeft hij jouw huis aangedaan? Dan was dat vast heel plezant.

3. *Welk rijmschema volgt dit gedicht?*
  - a. Gekruist rijm.
  - b. Gepaard rijm.
  - c. Omarmend rijm.
  - d. Slagrijm.

Sax

Begin november was het tweehonderd jaar geleden dat Adolphe Sax werd geboren, de uitvinder van de saxofoon. 'Saxofoon' is een voorbeeld van een eponiem.

4. *Welk woord is nog meer een eponiem?*
  - a. Achillespees.
  - b. Endeldarm.
  - c. Nagelriem.
  - d. Trommelvlies.

Ingetuind

Veel lezers moesten begin december even nadenken toen ze in NRC Handelsblad de kop 'Ezels paarden met zebra's' lazen. Dit is een voorbeeld van een intuïzin: je wordt even op het verkeerde spoor gezet.

5. *Welke zin is ook een intuïzin?*
  - a. Als je dorst hebt, moet je drinken.
  - b. Die oude stal van de boer een tractor.
  - c. Mijn vader laat elke avond de hond uit.
  - d. Zij houdt niet van de wintermaanden.

Engels in het Nederlands

Het Nederlands kent veel leenwoorden, bijvoorbeeld uit het Engels. Deze noemen we anglicismen. Het weblog Milfje Meulskens organiseert dit jaar voor de tweede keer de verkiezing Anglicisme van het Jaar. Vorig jaar won 'awkward'.

6. Welke stelling is waar?

- a. Anglicismen komen steeds meer voor in het Nederlands.
- b. Anglicismen zijn een bedreiging voor het Nederlands.
- c. Door het vele Engels leren kinderen geen goed Nederlands meer.
- d. Ongeveer 75 procent van de Nederlandse woorden zijn leenwoorden.

Teruglenen

Veel scholen vierden 13 november de Dag van de Franse taal. Het Nederlands heeft veel woorden uit het Frans overgenomen, zoals 'ambulance' en 'cadeau'. Sommige van deze Franse leenwoorden zijn echter teruggeleend: ze komen oorspronkelijk uit het Nederlands.

7. Welk Frans leenwoord komt oorspronkelijk uit het Nederlands?

- a. Boetiek.
- b. Café.
- c. Journaal.
- d. Mannequin.

Dictee

Woensdag 17 december is het weer tijd voor het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Het dictee viert dit jaar zijn 25-jarig jubileum. Voor deze gelegenheid zal een bijzondere schrijver het dictee verzorgen: Bart Chabot. De juryvoorzitter is oud-premier Dries van Agt.

8. Waarom is het bijzonder dat Chabot het Groot Dictee schrijft?

- a. Het Nederlands is niet zijn moedertaal.
- b. Hij is eigenlijk geen schrijver.
- c. Hij heeft als enige aan alle voorgaande edities meegedaan.
- d. Hij staat bekend om zijn vele spelfouten.

Partners

De Praktijk
natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

Universiteit
Leiden